

05.06.2020r.

Temat: Środki poetyckie.

Otwórz link i wysłuchaj informacji

<https://www.youtube.com/watch?v=ZUfwHFhmfck>

Poniżej znajdują się środki poetyckie, które znajdziesz również w podręczniku na str. 360

Przypomnij sobie wszystkie, bo na pewno na egzaminie pojawia się zadania dotyczące środków.

ŚRODKI FONETYCZNE

ŚRODEK	OBJAŚNIENIE/FUNKCJA	PRZYKŁAD
Wyraz dźwiękonaśladowczy (onomatopeja)	Naśladowanie dźwięków słowami.	<u>Łubudu. Tup-tup-tup.</u> (M. Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>)

ŚRODKI SEMANTYCZNE (TROPY)

ŚRODEK	OBJAŚNIENIE/FUNKCJA	PRZYKŁAD
Epitet/epitet metaforyczny	Wyraz określający rzeczownik. Określa cechy, dodaje plastyczności.	Czas jak to Czas, krawiec <u>kulawy</u> , z <u>chińskim</u> wąsem, suchotnik <u>żwawy</u> (M. Pawlikowska-Jasnorzewska <i>Czas, krawiec kulawy</i>)
Porównanie	Podkreślenie cechy jednego zjawiska przez zestawienie go z innym. Składa się z dwóch członów połączonych najczęściej spójnikami <i>jak</i> , <i>jakby</i> , <i>niby</i> . Służy podkreśleniu związku dwóch zjawisk, pozwala wyobrazić sobie na przykład barwy, kształty.	Idzie zmierzch jak tłumy cieni. (L. Staff <i>Szaruga</i>)

ŚRODEK	OBJAŚNIENIE/FUNKCJA	PRZYKŁAD
Wulgaryzm	Wyraz lub sformułowanie będące dosadnym, ordynarnym określeniem zjawisk, które można nazwać, używając słów neutralnych stylistycznie lub eufemizmów. Środek ekspresji – uwiarygodnia język bohaterów, bywa świadomą prowokacją artystyczną.	Marc: Nie kupiłeś tego obrazu za dwieście tysięcy franków! Serge: Wiedziałem, że się nie poznasz. Marc: Kupiłeś to <u>gówno</u> za dwieście tysięcy franków?! (Y. Reza <i>Sztuka</i>)
Zdrobnienie	Wyraz pochodny oznaczający rzecz albo osobę mniejszą od nazwanej wyrazem podstawowym. Wyraża pozytywne nastawienie.	<i>Przypomniał mi się twój pokoik, Tak dawno, dawno nie widziany: Pianinko, sofka, etażerka I obrazeczków pełne ściany.</i> (J. Tuwim <i>Epistola sentymentalna</i>)
Zgrubienie	Wyraz pochodny oznaczający rzecz albo osobę większą od nazwanej wyrazem podstawowym. Wyołbrzymia, wyraża negatywny stosunek.	Na koniec wzrok mój trafia na postać <u>wuja Zdzicha...</u> (L.J. Kern <i>Śmierć w kręgu rodziny</i>)

ŚRODKI SKŁADNIOWE

ŚRODEK	OBJAŚNIENIE/FUNKCJA	PRZYKŁAD
Powtórzenie	Powtarzanie słów, wersów, zdań podobnej budowy składniowej. Zwraca uwagę na jakąś treść, wpływa na rytm, zwiększa ekspresję, podkreśla znaczenie.	Gulistan – mówi – to ogród róż, W ogrodzie – mówi – strumienie. Róże? Na skronie – mówi – róże włóż, Strumienie – mówi – to cienie. (K.I. Gałczyński <i>Bal u Salomona</i>)
Anafora	Powtórzenie słowa lub zwrotu na początku segmentu wypowiedzenia albo wersu. Zwraca uwagę na jakąś treść, słowo lub sformułowanie, wpływa na rytm.	A co, gdybym budziła w ludziach strach, <u>Albo tylko odrażę,</u> <u>Albo tylko litość?</u> (W. Szymborska <i>W zatrzęsieniu</i>)
Apostrofa	Bezpośredni zwrot do kogoś lub czegoś. Nadaje tekstowi podniosły nastrój.	Wy, którzy pospolitą rzeczą władacie, A ludzką sprawiedliwość w rękę trzymacie, Wy, mówię, którym ludzi paść poruczono I zwierchności nad stadem bożym zwierżono (J. Kochanowski <i>Pieśń XIV</i>)
Pytanie retoryczne	Pytanie, które nie wymaga odpowiedzi. Nadaje silniejszy ton emocjonalny wypowiedzi, przykuwa uwagę słuchaczy, podkreśla jakąś treść.	Orszulo moja wdzięczna, gdzieś mi się podziąła? W którą stronę, w którąś się krainę udała? Czyś ty nad wszystkie nieba wysoko wzniesiona I tam w liczbę aniołków małych policzona? (J. Kochanowski <i>Tren X</i>)
Wyliczenie	Wymienienie kolejnych elementów jakiejś całości. Porządkuje wypowiedź, podsumowuje pewną treść, zapowiada, o czym będzie mowa.	Tyle naraz świata ze wszystkich stron świata: <u>moreny, mureny i morza i zorze</u> <u>i ogień i ogon i orzeł i orzech</u> – jak ja to ustawię, gdzie ja to położę? (W. Szymborska <i>Urodziny</i>)
Wykrzyknienie	Zdanie wykrzyknikowe. Wskazuje na emocjonalne zaangażowanie.	O, jaka to Rzeczpospolita, o, jakie królestwo, o, jaka mądrość urzędów i sejmów, które tego naprawić nie mogą! (P. Skarga <i>Wzywianie do pokuty</i>)
Przerzutnia	Przeniesienie wyrazu lub części zdania do następnej strofy. Urozmaica rytm wiersza, uwydatnia pewne połączenia słowne, zwiększa dynamikę.	We dworze pusto, bo drzwi do ganku <u>zamknięto</u> <u>Zaszczepkami</u> i kolkiem zaczepki przetknięto. (A. Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i>)

Przeczytaj uważnie tekst wiersza, a następnie wykonaj polecenia z nimi związane.

Dzieci się kąpią

Dzieci się kąpią! O, wodo i słońce!
Srebrzyste pluski i swawolne skoki,
Dołem jaskółki, a w górze skowronce,
Na żywej rzece dwa żywe obłoki!

Srebrzyste pluski i swawolne skoki!
Śmiechem, jak piana, operła się dusza;
Na żywej rzece dwa żywe obłoki,
Woda je kapie, a słońce osusza.

Śmiechem, jak piana, operła się dusza,
Młodemu szczęściu nic więcej nie trzeba,
Woda je kapie a słońce osusza
Pocałunkami i ziemi, i nieba.

1. Wypisz z tekstu apostrofę.

.....

2. Znajdź w tekście trzy epitety. Wypisz je.

.....

3. Wypisz z tekstu porównanie.

.....

4. Wskaż personifikację i zapisz ją.

.....

5. Wypisz z tekstu dwie metafory.

.....

6. Wyjaśnij pojęcia.

epitet -

animizacja -

Przyślij notatkę

Pozdrawiam Renata Piotrowska